

Analys av samstämmighet mellan strategiförslag och resultat av digital medborgardialog

**SKELL
EFTEA .**

På uppdrag av Skellefteå kommun har vi fått uppgiften att granska deras nya förslag till lokal utvecklingsstrategi för Skellefteå 2030. Vi har fått granska denna strategi mot tre olika underlag och detta är resultatet av en av dem. Det har varit väldigt lärorikt att ha fått denna chans och hitta olika aspekter av de strategier, mål och synpunkter vi analyserat. Vi är väldigt tacksamma för det stöd vi fått i framtagningen av dessa bilagor och möjligheten vi fått till att få bidra till Skellefteå kommuns fortsatta utvecklingsarbete.

Frida Johansson och Isak Tjärnkvist, Samhällsplanerarstudenter vid Umeå universitet.

Följande bilaga är en analys av samstämmigheten mellan lokal utvecklingsstrategi för Skellefteå 2030 och sammanställningen av resultatet för Skellefteås medborgardialog Fas 1.

Medborgardialogen hölls digitalt under sommaren 2021 men kommer att kompletteras med anledning av att vissa grupper i samhället var underrepresenterade. Detta innebär att resultatet av denna medborgardialog har en viss underrepresentation av bland annat unga, nyinflyttade och utrikesfödda vilket kan vara bra att ha i åtanke.

En sammanfattning av dialogen presenteras här utifrån utvalda teman. Vissa teman som inte behandlas i den lokala utvecklingsstrategin kan vara av anledningen att det anses tillhöra annat ansvarsområde än utvecklingsstrategin för Skellefteå. Analysen av samstämmigheten har utförts utifrån de utvalda temans innehåll, en reflektion över vad som gått att återfinna i den lokala strategin och inte, sedan en bedömning av samstämmigheten utifrån hur mycket som har gått att återfinna.

De teman som utkristalliserat sig från medborgardialogen är tillväxt och förändring, trygghet och tillit, omlandet, nya Skelleftebor, bostäder, grundläggande samhällsfunktioner, föreningsliv, kulturutbud, nöje- och fritidsaktiviteter, friluftsliv och närhet till natur, skola, utbildning och barn, ledarskap och delaktighet, jämställdhet, miljö och hållbarhet, resor och transporter, och omvärlden.

Syfte

Resultatet av analysen ska användas som underlag i fortsatt utveckling av strategiförslaget under våren 2022. Det ska även användas för återkoppling till invånarna i samband med dialog om strategiförslaget våren 2022.

Frågor att besvara

- Vilka delar av invånarnas kommentarer bemöts i strategin? Hur?
- Vilka bemöts inte?
- Reflektioner kring detta?

Resultat

Tillväxt och förändring

Synpunkter från medborgardialogen

De flesta medborgare har en positiv eller väldigt positiv inställning till tillväxt. En viss oro finns för sitt eget närområde och att man själv skulle kunna påverkas negativt av detta. Tillväxten i kommunen i stort anses dock vara något positiv, då det är väldigt få som inte vill se någon tillväxt alls. Staden anses bli mer attraktiv med ett större utbud av aktiviteter med mera. Skellefteå-andan och känslan för staden är någonting som medborgarna vill bevara trots tillväxten, så väl som vissa saker som kan återfinnas runt om i kommunen. Bland annat syftas det till småstadskänslan, grönområden och närheten till allt. Skellefteborna vill inte byta ut all kultur som staden erbjuder bara för att staden växer och det tillkommer saker. Medborgarna vill ta vara på existerande företagen som finns då nyetableringar är mindre prioriterade. Kommunen ses av vissa som en "bromskloss" mot utveckling och kommunens samarbete med näringslivet anses därför viktigt för utveckling. De branscher som finns och som försvunnit under pandemin vill skyddas. En större bredd av branscher efterfrågas för en bredare arbetsmarknad och för framtiden, speciellt viktigt för unga. Digitalisering ses som en möjlighet och ett måste för utvecklingen. En komplettering av bilden av "industriestaden" efterfrågas, då den kanske inte passar alla.

Reflektioner

Stor och snabbt tillväxt ska ske enligt utvecklingsstrategin. En allmän oro tas upp i strategin angående att vissa är rädda för att självbilden och igenkänningen kan försvinna samt vilka problem tillväxten kan medföra, men även möjligheterna med den. Tillväxten kommer medföra byggstök men kommer även ge möjlighet till ett bredare utbud. Även här ska digitaliseringen nyttjas för vidare utveckling. Både utveckling av befintliga och nyetableringar prioriteras i strategin.

Samstämmighet med utvecklingsstrategin

Övergripande finns stor samstämmighet mellan utvecklingsstrategin och invånarnas inställningar till tillväxten förutom bevarandet av vissa delar som inte utpekats specifikt i strategin.

Trygghet och tillit

Synpunkter från medborgardialogen

Gällande tryggheten i Skellefteå finns en oro hos medborgarna att tillväxten ska leda till mer brott. Många grundar sin oro i den kriminalitet som brukar kopplas samman med större, växande städer. Som konsekvens av tillväxt och förändring finns också en oro kring att den mellanmänniska tilliten ska minska.

Reflektioner

Kriminalitet kopplat till större städer adresseras inte i utvecklingsstrategin utan fokus ligger på att bevara den trygghet som finns nu. Tillit mellan människor eftersträvas från båda håll och i strategin eftersträvas även tillit mellan kommun och medborgare. I utvecklingsstrategin påpekas det att tryggheten och säkerheten kan komma att påverkas i och med att stora förändringar i samhället kommer ske, men att målsättningen är att tryggheten ska bevaras. Tillit och trygghet är någonting som anses bidra till delaktighet, trivsel och en vilja att flytta till platsen samt att människor kan, vågar och vill ta plats. Kommunen vill skapa tillit genom dialog där alla känner sig hörda och delaktiga.

Samstämmighet med utvecklingsstrategin

Samstämmighet finns, de gemensamma målen är att bevara tryggheten och tilliten. Ett visst annat fokusområde finns dock då en del medborgare grundar sin oro i nationell debatt och brott som inte specifikt adresseras i utvecklingsstrategin.

Omlandet

Synpunkter från medborgardialogen

Medborgarna i omlandet anser det viktigt att hela kommunen lever. Högst prioriterat av alla är att hela kommunen utvecklas positivt. Det finns en oro i byarna för negativ utveckling för hela landsbygden. Exempelvis är busstrafiken väldigt viktig för att hålla samman land och stad. Företagens plats på landsbygden anses viktig och en del vill ha etableringar av denna form även utanför centralorten.

Reflektioner

I strategin eftersträvas det att hela kommunen ska leva men att en skillnad i utbudet av boendemiljöer ska erbjudas mellan stad och land. Det ska finnas aktiva byar, utveckling i stad och land samt byggande i hela kommunen. Det ska dock finnas en variation mellan lugn och puls, stad och natur, samtidigt som de ska höra samman.

Samstämmighet med utvecklingsstrategin

God samstämmighet finns, de övergripande målen som eftersträvas är desamma. Dock adresseras det inte ut något specifikt kring busstrafiken i denna kontext eller etableringar utanför tätorten förutom allmänt om utveckling i både stad och land och ett allmänt stödjande klimat för företagsetableringar.

Nya Skelleftebor

Synpunkter från medborgardialogen

Medborgarna tror att Skellefteå kan upplevas som en svår plats att flytta till som ny och detta är någonting som är ett utvecklingsområde. Det anses vara kopplat till mentalitet och individer, inte politik och satsningar.

Reflektioner

Inkludering och trivsel eftersträvas i utvecklingsstrategin. Gamla och nya Skelleftebor ska kunna mötas och utbyta kunskaper och erfarenheter som skapar dynamik. Blandad bebyggelse ska möjliggöra för dessa möten mellan gamla och nya Skellefteåbor, så väl som genom gemensamma mötesplatser.

Samstämmighet med utvecklingsstrategin

Samstämmighet finns då både dialogen och strategin vill utveckla möjligheterna för nyinflyttade att trivas, medborgarna tror dock inte detta uppnås genom satsningar som kommunen gör utan att detta hör till en bredare mentalitet.

Bostäder

Synpunkter från medborgardialogen

Många i medborgardialogen ser tillväxten som en möjlighet till att bygga attraktiva bostadsområden med en bredd i bostadsutbudet. Blandad bebyggelse kan ge ökad integration och motverkande av ett klassamhälle, vilket anses fördelaktigt. Det finns dock en oro för att produktionen av nya bostäder inte kommer vara nog effektiv, vilket i sin tur leder till svårigheter att kunna komma in på bostadsmarknaden. Det finns också en oro för att priserna på nyproduktioner kommer skena. En del anser att det även är viktigt med bostäder för människors varierande behov.

Reflektioner

I strategin eftersträvas blandad bebyggelse samt att kunna möta utmaningen med att bygga bostäder i den takt som inflyttningen sker. Segregationen ska minska genom god bostadsplaneringen samt ett byggande i stad och land för olika livsstilar och förutsättningar. Trots den ökade byggtakten ska en god kvalitet upprätthållas.

Samstämmighet med utvecklingsstrategin

God samstämmighet finns på alla punkter förutom angående oron för skenande bostadspriser som inte adresseras i utvecklingsstrategin.

Grundläggande samhällsfunktioner

Synpunkter från medborgardialogen

Grundläggande samhällsfunktioner prioriteras högst av dem flesta i medborgardialogen. Framför allt äldre vill ha närhet till samhällsservice men även andra åldersgrupper tycker detta är av vikt. Tillgången till service på landsbygden upplevs dålig. Det finns en oro för att brister i vården blir större med tillväxten, bland annat en del oro för äldrevården.

Reflektioner

Vård och äldrevård nämns inte i utvecklingsstrategin. Att grundläggande samhällsservice kan utmanas nämns och att det kan bli svårare att upprätthålla god offentlig service,

speciellt med en åldrande befolkning. Mer om detta nämns inte, inget kopplat till landsbygden heller.

Samstämmighet med utvecklingsstrategin

Det nämns allmänt om att utmaningar inom den grundläggande samhällsservicen kan komma. Utöver det saknas bredare samstämmighet då detta var en stor fråga och oro bland invånarna, speciellt kopplat till vård och omsorg.

Föreningsliv

Synpunkter från medborgardialogen

Föreningslivet anses viktigt då det är ett sätt att skapa tillit och samhörighet. Det finns en stark vilja att föreningslivet ska kunna växa och blomstra igen. Det som oroar medborgarna är att allt färre väljer att engagera sig i föreningslivet men förhoppningar finns att Skellefteås tillväxt ska kunna ge föreningslivet nytt liv igen.

Reflektioner

Målbilden för både invånarna och för utvecklingsstrategin är att föreningslivet ska få fortsätta vara en vital del av ett växande Skellefteå. Föreningslivet erbjuder en möjlighet till gemenskap samt utveckling och anses därför viktigt för tillväxten och framtiden.

Samstämmighet med utvecklingsstrategin

Det finns total samstämmighet mellan medborgardialogen och utvecklingsstrategin.

Kulturutbud, nöjes- och fritidsaktiviteter

Synpunkter från medborgardialogen

Invånarna efterfrågar ett brett utbud som möjliggör kulturevenemang som erbjuder musik, teater och konst. Kultur anses vara ett sätt att kunna öka trivseln samtidigt som det kan inbjuda till gemenskap för nysvenskar och på så sätt öka integrationen i samhället. Det finns en stark tilltro till att kulturhuset tillsammans med andra kulturella evenemang som Trästocksfestivalen och Nordsken ska kunna lyfta kultur- och nöjesutbudet i Skellefteå. Genom ett starkt kulturliv blir Skellefteå mer uppmärksammat vilket kan leda till en högre grad av inflyttning och tillväxt. Det finns fortsatt en efterfrågan om fler festivaler, äventyrsbad och konserter bland invånarna. Bland fritidsaktiviteterna i Skellefteå så har hockeyn en stark ställning och fler alternativ efterfrågas där utbud ska finnas i hela kommunen. Möjligheter att delta i fritidsaktiviteter oavsett socioekonomiska förutsättningar eller funktionsvariationer är frågor som lyfts för att kunna bidra till ett mer inkluderande samhälle.

Reflektioner

Kultur- och nöjesaktiviteter benämns som viktiga delar i samhället där både bredden och ett rikligt kulturutbud anses viktigt både för trivseln och tillväxten. Kulturlivet ska formas efter användarna och ett rikt nöjesutbud ska finnas att tillgå. De kreativa och kulturella näringarna ska kunna locka människor från hela världen som i sin tur kan vara

med att forma ett gott samhälle som berikar individerna i det. I takt med att Skellefteå växer så kan också ett rikt fritidsutbud erbjudas som ska inbjuda till gemenskap. Möjligheten för personer med funktionsvariationer eller olika socioekonomiska bakgrunder att delta i fritidsaktiviteter är ingenting som specifikt tagits med i utvecklingsstrategin.

Samstämmighet med utvecklingsstrategin

Utan att gå in på specifika detaljer så finns det en samstämmighet i den övergripande bilden mellan medborgardialogen och utvecklingsstrategin.

Friluftsliv och närhet till natur

Synpunkter från medborgardialogen

Friluftsliv och närhet till natur är någonting som prioriterats väldigt högt av medborgarna. Att vistas utomhus nära naturen anses både nyttigt och stärkande för individen och hälsan. I medborgardialogen ser respondenterna Skellefteås expansion som en stor möjlighet samtidigt som det kan upplevas oroande att gröna rekreationsområden kan byggas bort under tiden som Skellefteå växer.

Reflektioner

Målbilden för friluftslivet i Skellefteå är ett brett utbud för alla årstider i olika miljöer som i skogar, på bergstoppar, i parker eller runt sjöar. Friluftsmiljöer ska utformas efter användarna och ska finnas tillgängliga för att kunna finna ro i orörd skog för vila och återhämtning. När Skellefteå växer ska omsorgsfullt gestaltade livsmiljöer utformas med naturelement för hållbarhet i längden. Ett hållbart byggande med hänsyn till naturen är viktigt i nutid och för framtida generationer. Det som efterfrågas av respondenterna i medborgardialogen tas upp i utvecklingsstrategin och målbilden för båda parter är att friluftslivet och närheten till naturen även i framtiden ska kunna få vara en vital del av samhället samtidigt som den har en positiv effekt på folkhälsan.

Samstämmighet med utvecklingsstrategin

Det finns total samstämmighet mellan medborgardialogen och utvecklingsstrategin.

Skola, utbildning och barn

Synpunkter från medborgardialogen

Det finns ett stort engagemang kring skolfrågorna där många prioriterar barnens bästa högst i medborgardialogen. Att skapa en skolmiljö som underlättar det fortsatta lärandet och en skolgång där barnen sätts i första hand. Alla barn har olika behov och det är viktigt att upptäcka barn som har det svårt i skolan så tidigt som möjligt för att kunna underlätta och tillämpa det fortsatta lärandet. Tillväxten i Skellefteå medför en oro för större skolor och större barngrupper.

Tillgången till högre utbildning anses också viktigt för utvecklingen i Skellefteå då det skulle kunna medföra en minskad utflyttning, speciellt bland yngre. Utbildning och

omskolning senare i livet via vuxenutbildning eller yrkeshögskola är en prioritet i medborgardialogen. Det kan vara ett nödvändigt steg för att få en anställning samtidigt som arbetsmarknaden förändras och således även efterfrågan på den samma.

Reflektioner

Skellefteå står inför en stor utmaning där tillväxten kommer innebära ett högre tryck på skolorna. Det blir således en fråga om att kunna möta tillväxten på ett så bra sätt som möjligt utan att kvalitén på skolorna blir sämre. En likvärdig skola på alla nivåer med ett brett utbud är någonting som både efterfrågas av invånarna och besvaras i utvecklingsstrategin. I utvecklingsstrategin finns det utförliga beskrivningar om vikten av en god skolgång och möjligheten till detta. En likvärdig utbildning med fokus på inkludering, hög kompetens och goda lärmiljöer prioriteras. Elever med olika svårigheter ska tillgodose så tidigt som möjligt i skolgången. Möjligheter till utbildning senare i livet prioriteras också och en vidareutveckling av Campus i Skellefteå blir ett sätt att kunna tillgodose både samhällets och individens behov. Utbildningarna som erbjuds ska även kunna anpassas mot efterfrågan på arbetsmarknaden.

Samstämmighet med utvecklingsstrategin

Det finns en väldigt god samstämmighet mellan medborgardialogen och utvecklingsstrategin.

Ledarskap och delaktighet

Synpunkter från medborgardialogen

Ett starkt ledarskap där snabb beslutsfattning och handlingskraft efterfrågas av medborgarna. En fungerande och öppen demokrati är viktigt samtidigt som medborgarperspektivet ska få ta en naturlig plats i dialogen innan beslut antas. Medborgarna efterfrågar ett större inflytande.

Reflektioner

En större delaktighet efterfrågas i utvecklingsstrategin och av invånarna. Genom att utnyttja sina demokratiska rättigheter kan medborgare få ett större inflytande på det politiska styret och ledarskapet.

Samstämmighet med utvecklingsstrategin

Det finns en samstämmighet mellan medborgardialogen och utvecklingsstrategin.

Jämställdhet

Synpunkter från medborgardialogen

Jämställdheten var inte ett större fokusområde bland medborgarna utan sågs mer som en grundförutsättning för den fortsatta utvecklingen. Diskussionen baserades inte bara utifrån perspektivet män och kvinnor utan även utifrån jämlikhet, diskrimineringsgrunder och olika grupper i samhället.

Reflektioner

Med ett aktivt jämställdhetsarbete ska Skellefteå kunna bli en plats där lika rättigheter och skyldigheter genomsyrar livets alla områden. En inkluderande arbetsmarknad ingår också i jämställdhetsarbetet där kompetens tas tillvara på samtidigt som människor ska få stöd att utvecklas och uppnå sin fulla potential oavsett vem man är.

Jämställdhetsperspektivet anses vara grundläggande för att samhället ska kunna sträva framåt och i utvecklingsstrategin så finns ett aktivt ställningstagande för ett fortsatt arbete för detta i framtiden.

Samstämmighet med utvecklingsstrategin

Det finns en god samstämmighet mellan medborgardialogen och utvecklingsstrategin där strategin har större målsättningar än vad medborgarna efterfrågar.

Miljö och hållbarhet

Synpunkter från medborgardialogen

En låg miljöpåverkan anses viktigt. Det finns en vilja att Skellefteå ska kunna bli en föregångskommun för låg klimatpåverkan och att tillväxten inte ska skapa problem inom detta område utan snarare möjligheter. Att bevara naturtillgångar i så stor utsträckning som möjligt anses viktigt.

Reflektioner

Det finns stora visioner i utvecklingsstrategin inom temat miljö och hållbarhet där målbilden är ambitiös. Skellefteå strävar mot hållbar utveckling och vill vara med i den industriella omställningen mot grön industri. En medveten omställning till grön industri, förnybar energi och ett hållbart byggande kommer bidra till en minskad klimatpåverkan. Ett hållbart nyttjande av naturen och naturresurserna är viktigt samtidigt som vi ska kunna ta del av dessa genom att knyta an fysiska element som gator och blandad bebyggelse med miljöer av vatten och grönska. Utvecklingsstrategin beskriver även vikten av ett helhetsperspektiv där den hållbara utvecklingen ska ske utifrån ett socialt, ekologiskt och ekonomiskt perspektiv. Att bevara den biologiska mångfalden är viktigt. Ambitionen är att kunna ställa om mot ett mer ekologiskt samhälle där hållbarhetstänket ska vara en del av det vardagliga livet.

Samstämmighet med utvecklingsstrategin

Det finns en hög grad av samstämmighet mellan medborgardialogen och utvecklingsstrategin där strategin har större mål än vad invånarna efterfrågar.

Resor och transporter

Synpunkter från medborgardialogen

I medborgardialogen är tågtrafiken den högst prioriterade frågan av respondenterna inom transportområdet. Tågtrafiken anses viktig för både gods- och persontransporter och Norrbottenbanan nämns som en förutsättning för ett framtida Skellefteå och närhet till resten av Norrland. Miljöperspektivet letar sig in i diskussionen kring resor och

transporter, främst inom tåg- och kollektivtrafiken. Kollektivtrafiken anses viktig för de som bor utanför centrala Skellefteå där man efterfrågar fler avgångar för att främja möjligheterna för kollektivt resande till jobb och skola. Ett missnöje uttrycks mot vägnäten där underhållet av dessa anses bristande. Här efterfrågas påskyndade åtgärder för att underlätta för biltrafikanter. Övriga frågor inom temat resor och transport som lyfts är åtgärder som främjar gång- och cykeltrafiken då det är viktigt för både hälsan och miljön. Flygtrafik anses vara en vital del för nya företagsetableringar och näringslivet.

Reflektioner

Det nämns väldigt lite om kollektivtrafik, transporter och resor i utvecklingsstrategin och ett utvecklat resonemang kring bättre förbindelser, vägnät, gång- och cykelvägar och bussar saknas för att bemöta medborgarnas synpunkter. Några faktorer som nämns i utvecklingsstrategin är vikten av en utbyggnad av järnvägsförbindelser, effektivare vägnät som främjar både gång-, cykel- och biltrafik nämns som viktiga faktorer både för landsbygden och stadskärnan. Vidare fördjupning inom området finns inte.

Samstämmighet med utvecklingsstrategin

Det finns en viss samstämmighet mellan utvecklingsstrategin och medborgardialogen även om resonemanget kring resor och transporter inte är vidareutvecklat, vissa aspekter från invånarna saknas.

Omvärlden

Synpunkter från medborgardialogen

Många av medborgarna ser framemot att välkomna resten av världen. Nya och externa influenser anses kunna vara bra för utvecklingen och det finns en nyfikenhet och tro på det som grund för nya idéer. En ökad mångfald ses som en styrka ur detta perspektiv, att vi kan bli starkare tillsammans och i samarbete med andra kommuner. Mer internationellt är engagemanget inte lika stort men ändå positivt ur aspekterna mångfald, kompetens och utbyten.

Reflektioner

En närhet till omvärlden ses som positivt och Skellefteå vill upplevas som en internationell plats med attraktionskraft. Omvärlden ska kunna bidra till utveckling, arbeten, utbyten av kompetenser och tillväxt inom näringslivet. Detta ska kunna generera i fler samarbeten och utbyten inom norra Norrland, nationellt och på den internationella arenan. I strategin vill man ta vara på de mervärden som inflyttning ger.

Samstämmighet med utvecklingsstrategin

Samstämmigt finns. Strategin har större mål än vad invånarna efterfrågar.

Övergripande samstämmighet och slutsatser

Medborgardialogen är en väldigt bred undersökning som inkluderar väldigt stora delar av samhället och samhällsfrågor. Den lokala utvecklingsstrategin lika så. En övergripande skillnad är medborgarnas fokus på mer sociala frågor kopplade till dem själva medan strategin fokuserar mer på samhället, utveckling och invånarna ur ett mer allmänt perspektiv.

Samstämmigheten har främst undersökts utifrån de samlande åsikterna och inte skillnader mellan dem och i den stora bilden är samstämmigheten övergripande stor. Inom vissa områden har strategin högre målsättningar medan andra områden som invånarna prioriterar inte är lika starkt etablerade i strategin. Stora delar av utvecklingsstrategin handlar såklart om bredare tillväxt och utveckling, inte individuella aspekter som i medborgardialogen.

Underlag

- Utkast till lokal utvecklingsstrategi Skellefteå 2030
- Information om strategiarbetet: <https://skelleftea.se/2030/startside/>
- Resultat av Medborgardialog Fas 1 (ppt): https://skelleftea.sharepoint.com/:p:/s/SA-Styrning/ETvE_tOBWZdLIVwUkVFS6koBToAsXylC6Kv2Nfwk3q5VJQ